

Nadrágorcukba túrték ingüket, gondosan megigazgatták félrecsúszott nyakkendőiket is, s kinek az adatott, lesimogatta szépen a nyakába borult reverendát, hogy minden tekintetben kifogástalan úriemberként jelenhessenek meg e páratlan fontosságú eseményen.

Nyílt szívvel s kellő komolysággal várhatták most már, hogy agg társuk elmondja mindazt, amit küzdelmes élete során az elmúlt évszázadokban megtudott.

S ő, átérezve a helyzet rendkívüliségét, nem késlekedett tovább (dacára kétségbeejtő állapotának), nyomban bele is vágott: összességében leszögezhető immár, mondta, hogy az igazság a maga teljességében nem birtokolható, ezt, bármennyire fájdalmas is, be kell ismernünk, üldözésével egyszer s mindenkorra föl kell hát hagynunk, mert amit keresünk, az egyszerűen nincs. Küldetésünk azonban messze nem volt hiábavaló, mert ez viszont, s igyekezett mutatni is, hogy mi, de gyöngye karja nem engedelmeskedett, valamint... valamint... mondta volna tovább, csak hogy ezen a ponton az előbb még fényesen zengő hang némileg bizonytalanná vált, hogy egészen el is némuljon.

Mint utóbb többen is egybehangzóan állították, s magam is jól láthattam, arcán át futott e pillanatban valami megfoghatatlan, réges-rég nem látott tónus, jobb híján úgy mondanám, hogy a magabiztos, ugyanakkor szemérmes ifjúkori vallomásokat kíséző, hirtelen fellobbanó pír.

Majd mikor e kis közbjáték is, miként a szeszélyes nyári zápor, egyhamar levonult, ott folytatta, ahol az előbb abbahagyta: ez tehát, mondta, s a Dubniczay-palotában körbematatva egyértelműen tudtukra is adta, hogy mi, valamint a nemkülönben pazar szépségű özvegy Fuxné, kedves barátaim, itt vannak velünk most, s higgyük azt, mindörökre.

Radics Viktória

MÁSA MOTORRA SZÁLL*

Azért cigizek folyton, mert örök válságban égek. Olykor meglocsolom borral, és mindennap eleven szövegekkel szentelem, mintha csak áldoznék egy ismeretlen istennek. Gyakran előfordul azonban, hogy elveszítem a hitemet. Ilyenkor nem segít se szó, se szer. Nem látom magam a tükörben. Nem segít az olvasás sem. Hiába bújom a Szentírást, ha el is jut hozzám némely ige, és már-már megkapaszodom benne, ugyanabban a pillanatban kicsúszik a kezemből, és én zuhanok...

Volt vagy van azonban valaki, egy alak, aki kivezet ebből a sűrű homályból. Egy fényalak, aki igazából nagyon is reális személyiség. Nem tud róla, hogy milyen szerepet játszik az életemben, én magam sem tudtam erről mostanáig, míg végre meg nem pillantottam őt teljes valójában, mintegy varázstükörben. Olyan volt, mint egy látomás.

Pedig a barátnóm ő, akit harminc éve ismerek, Mása.

Hogyhogy eddig nem vettem észre?

* A novella az ÉJSZAKAI ÁLLATKERT című antológia folytatása számára készült, amely a KITAKART PSYCHÉ második kötete lesz.

Talán azért, mert mindig is itt volt. Nem történt köztünk, velünk semmi különös. Együtt jártunk iskolába, lánykorunkban együtt bohémkodtunk, aztán egy időben mentünk férjhez, egyszerre szültünk, átvészeltük a kommunizmust, a balkáni háborút, a kitelepülést, a betelepülést... Ment az élet. Volt, hogy egy évig sem találkoztunk, aztán meg hetente, háromnaponta, és megint eltűntünk egymás szeme elől. Magyarázkodásra nem szorultunk, nem volt olyan inzultus, ami összeugrasztott volna bennünket, még a merőben ellentétes politikai nézeteink sem, amikor egész Magyarország meghasonlott. Ha nem jött, csak egy kicsit hiányzott, ha nem voltam hozzá kedves, csak picit orrolt meg rám.

Láttuk egymást soványan, kövéren; sírva, mulatva, depressziósan és eufóriában; ki-egyensúlyozottan és hamis mázzal leöntve. Unottan, házi rongyokba vackolódva, rendetlen hajjal és kicsípve, kilakozva, úrinősen. Néha sokáig nem gondoltam vele, de egy kicsit – *mustármagnyit* – azért mindig imádtam: a puha húsát, azt az olvadékony lelkét, a gömbölyű vállát meg a keskeny csípőjét, vagy épp az elhízott seggét meg a labdányi mellét. A bociszemét, a bácskai tájszólását, a hol szőke, hol barna, hol vörös haját, szeme alatt a duzzanatot és a sötét karikákat. Párhuzamos életünk hol elvált, hol érintkezett, de a klimax közeledtén, amikor megkondul a vészharang, negyven után és ötven előtt, különös, mindkettőnk számára megmentő testvériség font össze bennünket.

Mása, velem ellentétben, aki elvont és nyakatekert gondolkodású vagyok, és inkább apácatípus, odaadó feleség és jó anya lett. Én sohasem tanultam meg főzni, bezzeg neki úgy a kezére áll a pogácsaszaggató, mint nekem a toll. Én mindig csak félszível végeztem a házimunkát, Mása azonban kitett magáért. Harmincévesen ő lett a pecsenyék királyasszonya, és a gyerekeinek a „coca”. A testmelege éjjel-nappal a család rendelkezésére állt. Türelme, mint a szenteké. A lány hangjával, a két puha kezével kérés nélkül szolgált. Jöhettek bármily kemény idők, embargó és NATO-bombázás, ő megállás nélkül szeretett és dolgozott. Szóval, ha *háború és béke*, akkor Mása: ő mindig teljesen jelen volt, és mindig csak a háttérben. Ha kellett, szeszt csempészett, hogy elertassa a családját, ha kellett, krumplit ültetett, és pulykát nevelt, és amikor át kellett települni Magyarországra, ő volt az, aki nyélbe ütötte az országváltást.

A férje akkor szerette a legjobban, amikor a legkövérebb és a leglomposabb volt. Amikor zsírslag áradt a hajából, rongyos trikóban állt a tűzhely előtt, és népies ételeket süttött-főzött. Ebben az időben ritkán találkoztunk. Mása bezárkózott a családi körbe, elhízott, nem mutatkozott az emberek előtt. Aztán kisebb szívproblémái támadtak, antidepresszánt szedett, megint csak elvéve jelentkezett.

Csak néha sugdolóztunk egymás közt, miközben a férjeink a konyhában pálinkáztak. Ledőlünk az ágyra, és a testünkről beszélgettünk, a második érintetlenségről, ami negyven körül köszöntött ránk. A fiatalunkról, amikor szerelmesek voltunk, meg a túlsorduló vágyainkról, amelyekre akkor nem találtunk se mozdulatokat, se szavakat. Hogy is találhattunk volna, hisz nem kért tőlünk senki, se szerető, se férj, se barát, illet. Némán és megadón kellett a mi testünk, és olyan is lett, néma és megadó. Hiába fekdüdtünk le ezzel is, azzal is, a testünk nem tanult meg beszélni soha. Ezek a ritka, forró sutyorgások adtak először hangot egy mély gondnak vagy örömmek, még nem tudtuk, minek.

Vagy öt év telt el így, hol melankóliába, hol bizakodásba fúló sugdolózásokkal. Közben – nálam jóval gyorsabban, nála lassabban döcögve – tönkrement mindkettőnk há-

zassága; a férfiek külön utakon jártak, a gyerekek pedig fiatalságuk virágjába borultak. Együtt gyönyörködtünk bennük, és kibeszeltük a saját romlásunkat. A test ijesztő ernyedését és az érintés hiányzó örömét, pontról pontra átvettük a boldogság hiányát, kibontottuk a „fehér házasság” velejáróit és olykori kicsapongásaink szerkezetét. Ő mesélt, én elemeztem. Átrágtuk az egész szerelmi életünket anyánk öletől kezdve a legutolsó sóvárgásig. Számba vettünk minden egyes büntudatot és lelkiismeret-furdalást, részletesen leírtuk a maró érzéseket, és egymás mosolyaival gyógyítkoztunk.

Belülről tapintottuk egymást: belebújtam a méhébe, ő pedig az én szememből nézett ki magára. Simogattam a vaskos, drága, narancsbőrös combját, s ő szépnek találta a karom vonalát. Pusztítottam a köldökét, ráleheltem a szeme alatti táskákra, végighúztam az ujjam a tépetlen szemöldökén. Ettem a beszédét, a szememet égették a könnyei. Itta a gondolataimat, okos lettem, ha hallgatott. Csak néha fogtuk meg egy-egy pillanatra egymás kezét. Én az ő tömpe, duzzadt ujjacskáit, ő meg az én tövig rágott körmű ujjaimat. Múltak az évek.

Egy nyárdélután Mása szokatlanul vidáman huppant le hozzám a kanapéra, és én mindent láttam, amit elmesélt. Júliusi délután volt, otthon tanyázott a szülői házában, a poros Bácskában, az anyja kosztját ette, és a nagy hőségben teljesen ellazult. Egy hirtelen ötlettől vezérelve előkotorta és felvette a régi, mélyen dekoltált, nagyvirágos ruháját, melyből halmokban buggyant ki a melle – „kiraktam a csöcsöm” – de szerettem ezt a mondatát –, piros bőrvél összehúzta a párnás derekát, kirúszta a száját, és kiillatosította magát. Nem röstelkedett; szép volt, mint egy cigányasszony, mesélte; elment a Tisza-partra, csatlakozott egy társasághoz, evett, ivott bőségesen, jól berúgott, kacérkodott és nevetett, és meghódított minden férfit, fiatal, öreg. Hajnalban válogathatott, melyikkel megy el. Kiválasztotta a korban hozzá illő Török Pistát, a falu dokiját, akit aztán, mint mondta, jól leszopott, és aki rendesen megbasztá. Olyan duzzadt volt a Török Pista farka, mesélte kacagva, úgy kinyílt, hogy alig tudta megmarkolni, a manus meg majd’ megbolondult az ő dús keblétől, merész, tárt combjától, hívogató puhaságától.

Mása nem ilyen, mint én. Ő úgy tud faszról, pináról, szopásról, baszásról, nyalásról, csokolózásról beszélni, hogy abban nincs semmi, de semmi trágár. Az ő szájából mindez csodálatosan szép és ínycsiklandó, nincs az az író, aki visszaadhatná a beszédjét, mely finom, árnyalt, a legnagyobb fokú érzékenységről és őszinte érzékiségről tanúskodik, a szagok, az állagok, nedvek és levek, tapintás és kóstolás, falás és cuppogás, cuppanás és cirógatás papíron visszaadhatatlan ecsetelésével jár. Azt hiszem, Mása elbeszélésének egyrészt a megőrzött tájszólása a rejtélye, az anyjától ráragadt utánozhatatlan melódia, és a tehénszemének lágy járása közben – barna gömb úszkál a hófehérben –, másrészt az, hogy mindig két személyről beszélt: magáról meg a Török Pistáról (vagy később a Kristófkáról meg a sofőrrel meg a Zoránról meg a postás Imréről), magáról meg rólam, kettőről együtt, két test dolgozott össze a beszédében, és ő közben a puha szájával ette a világ testét, és itta a földi nedveket.

Látni kellene őt: a változó színű, erős szálú, a nyakát csiklandó hullámos haját, a karikás szempárt, a nedves négerajkat, melyen oly jól áll a rúzs, a kedvesen csillogó nyuszifogait, a kissé megereszkedett, foszlós kalács-arcot a leheletnyi tokával és azt az odaadást, mely erről az arcról feltűnés nélkül sugárzik, és kapni kész. Csak bámulom. Lesem a száját, utánamondom azokat a bizonyos szavakat, melyek papíron oly rosszul mutatnak, de nekem nincs átjárásom oda; ha én mondom, úgy hangzik, mint valami nyelvi tanulmány.

Mása beszéde teremtő erejű. A heves nyári kirobbanása után nem volt testi esemény, amit ne tudott volna oly evidenssé varázsolni, ahogy a nap kel. Amilyen kitűnően süttött-főzött, úgy tudta most tálalni az érzéki szenzációkat: az első korsó habos sör oltári élvezetét, a szerelmi előkészületek pikantériáját, az érdes férfihajba beletúró női ujjak bizsergését. Igen, Mása angyali volt, amikor ecsetelte nekem a férfiak felgyulladó arcát és álló farkát, elmondta és elmutogatta a szopás trükkjeit meg a hátulról baszást meg mindent, érezte a bőr ízét és a csókok siklását, eldudorászta a nemi illatok bölcsődalát. Szőr, bőr, nyál, hús kavargott, és én olyan odaadóan hallgattam, hogy közben átperenderültem egy másik világba, ahol ténylegesen történik a test feltámadása.

Olyan volt Mása meséje, mint nyári zápor után a harsány színek és üde illatok. Egyáltalán nem csak a szexről volt szó; ha Mása ebben az időben egy elhagyatott tanya pókhálófátylairól, a gunarasi tóról vagy a kishomoki szőlőkről beszélt, abban sem volt kevesebb elragadtatás. Az embereket is valahogy teltnék látta, és úgy eltalálta a test-szint – *incarnat* –, mint a legjobb aktfestők. Ezek a beszélgetéseink parázs szellemi izgalommal jártak: két női élet fonódott össze egy titokzatos harmadikkal, mint a copf. Miközben egymással szemben ültünk, az arcomba szökött a vér, új hangszerelést kapott a régi élet, beszéltünk minden porcikánkat és érzékünket: szagoltunk, tapintottunk, ízleltünk, nyaltunk és faltunk.

Szeptemberben Mása tíz kilóval könnyebben jelent meg nálam. Pont ott fogyott, ahol kell, a gömbölyű keble megmaradt, csak a csípője lett keskenyebb és a hasa laposabb, a karja finomabb ívű, az arca kisebb, a szeme őzikés. Zsinórban potyogtak a könnyei. Sztreccsfarmerben volt, a haja lófarkban, a combja megnyúlt, úgy festett, mint egy diáklány.

Mindig ugyanott ül nálam a kanapén, az az ő helye, én vele szemközt. Általában képről képre láttam, amit mesélt. Ezúttal felbukkant a színen a Török Pista élettársa, a Mari. Egy magas, deszkamellű, szigorú nő elegáns nadrágkosztumben. Csúf jelenekek következtek... Verekedés, ringyózás, leköpés, ilyesmi. Ordináré irányt vett a történet, ez már a horror varázsa volt, de Mása nem bír kiszállni, nem bír lemondani sem a dokijáról, sem a kacér ruhákról, sem gyerekkora helyszíneiről, és szaladt a szerelme után. Botrány botrány hátán. Alattomos telefonok, megtépett haj, rendőrségi feljelentés, síró gyerekek, vicsorgó férj

Mása alulmaradt, Mása kétségbeesett. Sorozatosan leitta magát a sárga földig. Ezek egyáltalán nem olyan hajnalpiros részegségek voltak, mint azelőtt, és a szerelme is erőszakossá vált. Azon az őszön idegen autók hátsó üléséről rogyott le a kocsifenékre, mint egy zsák krumpli; ismeretlen férfiak ágyába került hullarészegen vagy a másnaposság túl sokat látó józanságában égve – ezt az állapotot „mortusz”-nak nevezte. A megfiatalodott testén egy elgyötört, ráncos, öreg arc ült ilyenkor. Már nem puhán ejtette ki azt a szót, hogy „basztunk” – megvonaglott közben a szép szája, és üres volt a nagy, fehér szeme. És az összes ilyen szó megmérgeződött, átította valami metafizikai haragvás.

Mása *kefélte*: odadobta a testét, és meggyúrta a másikat, miközben egyre csak a Török Pista keskeny, barna szeméről, kis bajuszkájáról, sörtehajáról és duzzadt farkáról álmodott és regélt nekem. Mása bele akart halni a szerelembe. Szörnyű, a szó szoros értelmében véres és mocskos történeteiből szinte kirajzolódott az őrangyal egy kötőszó formájában: mert *mégsem* törte össze a kocsiját, *mégsem* alázták porig, *mégsem* veszítette el teljesen az eszméletét.

Novemberre még öt kilót fogyott, csinosabb lett és boldogtalanabb, mint valaha. A szeméből már úton-útfélen megeredt a könnypatak. Sírt a buszban, vodkát lötytyn-

tett a dzsúszba, és félrevonult sírni a tanáriban, verseket írt a Török Pistához esemesben, drága italokat vitt neki ajándékba, és minden lopott találkozásuk után még és még mélyebb pontra jutott. Éjszakánként, ha a Mari elzavarta, kilométereket gyalogolt hazáig úttalan utakon, setét erdők között, nem félt, hangosan imádkozott és énekelt a vaksótétben, üvegből itta a pálinkát, és amikor hajnalban beért a faluba, lefeküdt azszal, akibe a kocsmában belebotlott, *mortusz* állapotban, büdösen, félig öntudatlanul.

Dagadt szemmel, másnaposan vagy harmadnapos részegen, avagy a fogadalmak hiábavalóságának tudatától elkínzottan láttam őt azokban a hetekben. Hol a legszebbekeket rebegette a Pistájáról, hol káromkodott, hol magzatpózban kuporgott a kanapémon. Minden porcikája szenvedett. Életében először elhanyagolta a családját, a munkáját, maga maradt a vakvilágban – az én szavaimba bújt bele. Nem hittem volna, hogy bármire jók a szavak meg a magyarázatok. TE, TE, TE, TE, végül is ezt sulykoltam, „te jó vagy”, „fogd fel, hogy létezel”, jobbára ilyen egyszerű dolgokat mondogattam neki, és János evangéliumát idéztem, amit pedig magam sem értettem: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az énbennem lakozik, és én is abban. Aki engem eszik, él én általam.”

A reménytelen szerelem mániájában égve Másával megtörtént az az esemény, amit csak sután tudok körülírni. Le tudta játszani, teljes skálán, minden hangfekvésben, hangosan, halkán, szépen és kibírhatatlanul őrjögve azt, aki ő, és ebben benne volt mindig a *másik* is. Én is benne voltam. A részegségben, a *mortuszban*, az eufóriában. Sűrítve adta elő, a testével mutatta, a zsigereiből fogalmazta. Mása élt! Mása a szemem előtt, amikor a legjobban függött, *autonóm* nővé változott. Ez az én szavam, ő nem tudott mit kezdeni az ilyen fogalmakkal; ő csak azt hajtogatta, hogy „szeretem”. Pedig a T. P. akkorra már csak pusztá név volt, a senki neve.

Januárban egy kis kőbányai kocsmában Mása megismerkedett egy baseballsapkás sráccal, a postás Imrével, aki tíz évvel fiatalabb nála, csupa ín és ideg, motoros rockerproletár. Fordítva hordja a sapkát, majd' szétveti valami oktalan és céltalan akarat, hiperaktivitását csak a sör csillapítja. Mása azonnal a férfit látta meg a szegény, vad fiúban, és odaadta magát neki. Egy szupermarket hajnali parkolójában sülyedtek a kocsimélybe. Rendőrökkel hadakoztak – Mása e téren is tapasztalt –, és a Népligetben köszöntött rájuk a reggel. A fiú elaludt, és Mása órákig csak nézte-nézte a szögletes arcát, az ujjbegyeivel simogatta a combját. Megbabonázta ezt a srácot, aki nős ember léteire is árva maradt, egy remegő, nyers utcagyerek. Mása érett szerelme, feltárukozása, az ízes szava, mely újra meg újra mozdulattá és tette válik, a folyamatos *incarnatio*, amit ez a nő művel, megtöltötték az életét tartalommal; ahogy mondani szokták: *ember* lett belőle.

Mása már több mint egy éve zöld postásinget szagolgatva alszik el otthon, és olyan izgatottan készül a randevúkra, mint egy szűz leány. Néha eljön hozzám, leül a helyére, és élőben imádjá az Imrét. Mesél a csokoládé bőréről, a csapzott homlokáról – látom, amint leveszi a fordítva hordott baseballsapkáját, és hátrasimítja az olajos haját –, az ágyéka illatáról, a kis proli történeteiről, és betölti a szobámat szerelemmel. Meghízott egy kicsit, kigömbölyödött, ismét olyan lágy lett, mint rég, csuda csinos, farmerben jár, és masnival díszített dunsztosüvegben viszi az Imrének a saját kezűleg kisütött libazsírát. Széteszi a lábát, fölül mögé a motorra, hozzásimul, csókolgatja a hátát, és együtt viszik szét a leveleket a külvárosban. Én meg csak nézem őket, amint elrobognak, és nevetek.